

UNIVERZITET U BEOGRADU
SAOBRAĆAJNI FAKULTET

Aleksandar Manojlović
Olivera Medar

TROŠKOVNA EFIKASNOST DRUMSKOG I GRADSKOG TRANSPORTA

BEOGRAD
2023.

Aleksandar Manojlović, Olivera Medar
TROŠKOVNA EFIKASNOST DRUMSKOG I GRADSKOG TRANSPORTA
I izdanje

Recenzenti: dr Snežana Kaplanović, dr Milica Kalić
Za izdavača: dr Nebojša Bojović, dekan
Glavni i odgovorni urednik: dr Marijana Petrović
Tehnički urednik: Predrag Knežević
Korice: Predrag S. Zdravković
Izdavač: Univerzitet u Beogradu – Saobraćajni fakultet,
Vojvode Stepe 305; telefon: 011 3976 017;
faks: 011 3096 704; <http://www.sf.bg.ac.rs>
Priprema: Izdavačka delatnost Saobraćajnog fakulteta;
telefon: 011 3091 344; idsf@sf.bg.ac.rs;
(skriptarnica) sfknjige@sf.bg.ac.rs
Štampa: Birograf Comp d.o.o Beograd,
Atanasija Pulje 22, 11080 Zemun,
telefon: 30750–55; faks: 2194–752,
office@birograf.rs; <http://www.birograf.rs>
Tiraž: 100 primeraka
ISBN 978-86-7395-468-4

Na osnovu odluke Uređivačkog odbora Saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu broj 569/2 od 11. aprila 2023. godine, odobrava se za upotrebu u nastavi kao osnovni udžbenik na osnovnim studijama za predmet „Troškovna efikasnost drumskog i gradskog transporta”.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

656.1.025.4:338.5(075.8)

МАНОЈЛОВИЋ, Александар, 1972-

Troškovna efikasnost drumskog i gradskog transporta / Aleksandar Manojlović, Olivera Medar. - 1. izd. - Beograd : Univerzitet, Saobraćajni fakultet, 2023 (Beograd : Birograf comp). - 165 str. : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 100. - Beleška o autorima: str. [167]. - Bibliografija: str. 155-160.

ISBN 978-86-7395-468-4

1. Медар, Оливера, 1963- [аутор]

а) Друмски транспорт -- Трошкови

COBISS.SR-ID 114021385

Izdavač zadržava sva prava. Reprodukција pojedinih delova ili celine ove publikacije nije dozvoljena.

Sadržaj

Predgovor	7
1 UVOD	9
2 ZNAČAJ UPRAVLJANJA TROŠKOVNOM EFIKASNOŠĆU U DRUMSKOM TRANSPORTU	13
3 KLASIFIKACIJA TROŠKOVA	19
3.1 Klasifikacija troškova po ekonomskom obeležju	19
3.2 Klasifikacija troškova po proizvodnom obeležju	21
3.3 Klasifikacija troškova prema načinu nastajanja troškova	27
3.4 Klasifikacija troškova prema nosiocima troškova	28
3.5 Klasifikacija troškova prema načinu utvrđivanja	28
3.6 Karakteristike formiranja prodajne cene	28
3.7 Prag troškova	33
4 KARAKTERISTIKE POJEDINIH TROŠKOVA	35
5 TROŠKOVI POSEDOVANJA VOZILA	43
5.1 Obračun troškova posedovanja vozila	44
5.1.1 Stopa amortizacije vozila	45
5.1.2 Gubitak vrednosti vozila prema metodologiji osiguravajućih društava	47
5.1.3 Vrednost upotrebljavanog vozila na tržištu	49

5.2	Primena i analiza različitih postupaka za obračun i procenu vrednosti vozila.....	50
5.2.1	Ulazni parametri za proračun troškova	50
5.2.2	Proračun troškova posedovanja vozila	52
5.3	Strategije za korišćenje fonda za zamenu vozila	59
6	ASPEKTI POZNAVANJA I RASPOREĐIVANJA TROŠKOVA.....	61
6.1	Nivoi poznavanja i raspoređivanja troškova.....	63
6.2	Organizacioni aspekti upravljanja troškovima transporta.....	66
7	KONCEPT RASPOREĐIVANJA I ALOKACIJE TROŠKOVA.....	69
7.1	Izbor metode za alokaciju troškova	70
7.2	Troškovi prema aktivnostima	73
7.3	Troškovi prema aktivnostima u transportu	74
7.3.1	Identifikovanje aktivnosti.....	75
7.3.2	Utvrđivanje troškova aktivnosti	76
7.3.3	Definisanje vrsta usluga i korisnika usluga	77
7.3.4	Izbor uzročnika troškova aktivnosti	77
7.4	Metod za raspoređivanje i alokaciju troškova u transportu i voznim parkovima	78
8	PRIMENA METODA ZA RASPOREĐIVANJE I ALOKACIJU TROŠKOVA	83
8.1	Položaj transporta u strukturi poslovnog sistema	83
8.1.1	Aktivnosti transporta	84
8.1.2	Veličina i struktura voznog parka	86
8.1.3	Pređeni put voznog parka	88
8.1.4	Troškovi podsistema transporta	90
8.2	Raspoređivanje nastalih troškova transporta na grupe vozila i korisnike.....	95
8.2.1	Primena metode za određivanje troškova	95
8.2.2	Raspoređivanje ukupnih troškova rada voznog parka	109
8.3	Analiza strukture ukupnih i jediničnih troškova.....	111
8.3.1	Troškovi usluge transporta	117
8.3.2	Troškovi prevoza oštećenih i neispravnih vozila u sklopu usluge održavanja	120
9	POKRIVANJE NASTALIH TROŠKOVA.....	121

10 MODEL ZA ODREĐIVANJE NAKNADE ZA NEKORIŠĆENJE VOZILA	131
10.1 Elementi proračuna naknade za nekorišćenje vozila	131
10.1.1 Vreme nekorišćenja vozila	132
10.1.2 Troškovi vozila.....	133
10.1.3 Određivanje dobiti.....	135
10.2 Model za utvrđivanje visine naknade	135
11 NABAVKA VOZILA.....	141
11.1 Trendovi u javnim nabavkama vozila	142
11.2 Održiva javna nabavka	143
11.3 Metodologija za proračun troškova eksploatacionog veka vozila	146
11.3.1 Troškovi potrošnje energije.....	146
11.3.2 Troškovi emisije CO ₂	147
11.3.3 Troškovi emisije ostalih zagađujućih materija	148
11.3.4 Predviđeni eksploatacioni vek drumskih transportnih sredstava.....	148
11.4 Poređenje rezultata zelene i održive nabavke	151
11.4.1 Rezultati zelene nabavke	152
11.4.2 Rezultati održive javne nabavke.....	153
Literatura.....	155
Spisak slika.....	161
Spisak tabela	163
Beleška o autorima.....	167

Predgovor

Pristup rešavanju problema tačnog utvrđivanja nivoa troškova transporta i cene po jedinici transportnog rada i dalje se usavršava i dobija sve veći značaj u rešavanju najznačajnijih pitanja upravljanja poslovanjem organizacija koje poseduju vozne parkove i obavljaju delatnost transporta kao osnovnu ili pomoćnu delatnost.

Namera autora je da udžbenik bude doprinos stvaranju naučno-teorijske osnove, kao i praktične podrške u sticanju i primeni osnovnih saznanja u lakšem razumevanju i savladavanju osnova predmeta Troškovna efikasnost drumskog i gradskog transporta.

U tom smislu je i formiran sadržaj udžbenika u kome su mesto našli pristupi, strategije i mere za upravljanje troškovnom efikasnošću drumskog i gradskog transporta.

Ovaj udžbenik pokriva sve oblasti koje se izučavaju i analiziraju na predmetu Troškovna efikasnost drumskog i gradskog transporta.

Udžbenik je namenjen prvenstveno studentima i diplomiranim inženjerima Saobraćajnog fakulteta, a može koristiti i studentima i svršenim inženjerima srodnih tehničkih nauka.

Autori